

Česko-lužický

Ročník XVIII
Číslo 2/únor 2009

věstník

Milenka Rječyna

Serbski rebel

Sedziš
čornje zdrasceny
kaž Che Guevara
A zahoriš mje

Rěčiš
z jasnymi słowami
kaž Gorbačow
A zaprijaš mje

Stejiš
z krutym rjapom
kaž Alojs Andricki
A přeswědčiš mje

Njeschowaš so
za hołymi słowami

Njebojiš so
wótrych rozrěčow

Pohladaš za druhimi z nadźiju
ale
Sam sy – rebel

Lužickoserbský rebel

Sedíš
černě oblečený
jako Che Guevara
A zapálíš mě

Mluvíš
jasnými slovy
jako Gorbačov
A pochopíš mě

Stojíš
s pevnou páteří
jako Alois Andricki
A přesvědčíš mě

Neskrýváš se
za prázdnými slovy

Nebojíš se
hlasitých rozhovorů

Na druhé se díváš s nadějí
ale
Sám jsi – rebel

Z rukopisu přeložil Milan Hrabal.

Památník Cyrila a Metoděje v katolické Horní Lužici. Foto Petr Ch. Kalina

BJEZ WČERAWŠEHO DNJA NJEJE JUTŘIŠEHO

Timo Meškank wo lětoličbach a jich wuznamje kaž za dórt naroda tak za jednotliwca

Jedyn z wothłosow na moje lońše prawidłowne dopisowanje je był tón, zo je mje mój přewodnik po Praskich hospodach zdwórliwje, ale doraznje na to skedźbnił, zo njejsym so tola wosudnej wosmičce w nowšich čěskich stawiznach wěnował. Měnjene běchu lětoličby z wosmičku 1918 – 1938 – 1948 – 1968, kiž wunurjeja so kaž stóna stolpy před wočomaj kóždeho Čecha a lubowarja Čechow, mysli-li na dórt naroda. Hižo hoće jich mjenowanje dosaha, zo bychu so wšěm wuwědomili rozsudne přewrótné wokomiki, hdyž bu žiwjenska tódž mnohich njemdrym wichoram wustajena. Někotražkuli z tych lódzow so při tym podnuri. Přiwzam kritiku, přiwsěm pak njebudu so ani wuzběhowarjam wosmički přidružiť, ani za potajnym zynkom resp. podzynkom zbywacych runych lětoličbow slědźić. Mój zajim njech sluša w njerunym léce 2009 njerunym ličbam. Podawki zwjazane z njerunymi lětoličbami su wosud narodow srjedźnjeje Europy w zašłym lětsotku doraznišo a w swojim cytku potrjehili. Chcu so potajkim přiwobroćić rozsudnym lětam 1945 – 1953 – 1961 – 1977 – 1989.

W padže, zo powědaš džěcom wo podawkach, hdyž njeběchu hišće narodžene, praji so serbsce: Tehdy sy hišće w hribach był. Naš nan Marko Meškank wšak ze mnu njeje ženje wo swojej zańdženosci rěčať. Wšo, štož wo nim wěm, zhonich wot druhich – wot wowki, wot čety, wot jeho znatych. Wěm, zo bě wón hnydom po wójnje jako lédma 11lětny hólc na šulach w Čěskej. Po zložanju matury na nowozaloženej Serbskej wyšej šuli w Budyšinje poda so na studij slawistiki do Lipska. Studij 1956 wuspěšnje zakonči, z jedynku w diplomje. Wot 1. 9. 1956 bu jako wědomostny asistent w Institutě za serbski ludospyt w Budyšinje přistajeny. Je we wotrjedze za rěčespyt džětať a je chcył disertaciju na temu Wjesne mjena Wojerowskeho a Bělkowskeho wokrjesa pisac.

Prašenje za tym, kak wón k štyrjom k steješe, njeje z džensnišeho zhladowanja móhlo na jeho dobro wuńc. Ze štyrjomi k běchu w tehdomnišim času diktatury proletariata měnjene kwalifikacija, kolektiw, kader, karjera. Přeciwo karjeristam bě so za swój čas w basni wuprajit. W prašenju za kadrom, pisacše sekretariat Domowiny direktorej Instituta za serbski ludospyt

1957: Nast.: Aspiranturu M. Meškanka \ Běrow sekretariata Zwjazkoweho předsydstwa zaběraše so 14. 6. 1957 z tutej naležnosću a je měnjenja, zo dyrbało wjednistwo Instituta w kadrowych naležnosćach krućišo postupować. Nimamy za prawo lochkomyslnje přihłosować aspiraturje, dokoľž wón njeje w praktiskim džěle dopokazať, zo by hódný był tajkeho spēchowanja. \ Do džěta – zdar! W posudku, kotryž podpisachu jako direktor Instituta za serbski ludospyt Pawoł Nowotny a za Zawodnu stronsku organizaciju Lucija Hajnec, rěka dvě léce pozdžišo kolektiwistisce: Meškank njezarjaduje so bjez nutřkownych čězow do kolektiwa. Je pak so wón hakle jónu přez kolektiw zdobyť, wupokaza so wón jako dobry kolega. Njebě stronjan, ale zo by sej minimalnu šansu za wobstaće w kolektiwje zachowať, wobdžěli so na zwučowanjach bojowniskeje skupiny Domowiny w Budyšinje. Tež na stronskim kubłanskim léce w Institutě bjerješe podžěł. Spočatk 1960 da so skónčnje k rezewistej Narodneje ludoweje armeje wukubtać.

Do kotreje měry dyrbješe so čłowjek zekřiwyjeć, zo móht swoje dobre kubtanje nałožować a so swojemu powoatanju wěnować? Pod normalnymi wuměnjenjemi njetrjebaš so zaběrac z prašenjom za kolektiwom abo kadrom. Tehdy wšak njeměješe šansu wobstać. To zwurazni so tež w tym, zo institutne wjednistwo 1958 jemu wobdžělenje na VI. mjezynarodnym kongresu mjenowědy w Mnichowje znjemóžni: Wotpokazanju jězby přihłosowastej tohorunja Zawodowa stronska organizacija a sobustawska zhromadźizna stronskeje organizacije našeho instituta dnja 17. 8. 58. Wućek z tuteje mizery wšak hišće do 1961 bě – mjenujcy Nawječorna Němska. Dotam so tehdy mnozy wuchowachu a sej na tele wašnje swoju wosobinsku swobodu wobchowachu a přichod zaručichu.

Słowniček: lětoličba – letopočet, dórt – osud, skedźbnić – upozornit, wuzběhowar – „vyzdvihowatel”, w hribach – na houbách, zhonić – zjistit, přistajeny – zaměstnaný, wotrjad – odbor, rěčespyt – jazykověda, wuprajic – vyjádřit se, naležnosć – záležitost, kruty – pevný, spēchowanje – podpora, zwučowanje – cvičení, kubłanski – vzdělavací, wuměnjenje – podmínka

HORNOLUŽICKÁ SPOLEČNOST VĚD/OBERLAUSITZISCHE GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN A JEJÍ AKTIVITY

Jan Zdichynec

Pravidelné podzimní zasedání *Hornolužické společnosti věd (Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften, dále OLGDW)*, které proběhlo ve dnech 7.–9. listopadu 2008 v Budyšině, je vhodnou příležitostí připomenout jednu z nejvýznamnějších vědeckých společností dnešního Německa. Činnost OLGDW je nepochybně zajímavá nejen pro Horní (a Dolní) Lužici, ale i pro české prostředí, což platí od jejího založení až do přítomnosti. Přitom se na ni často zapomíná a alespoň v českém – zejména sorabisticky orientovaném – povědomí ji zastihují jiné organizace, jednoznačněji orientované na sledování dějin a kultury Lužických Srbů. Přitom i členové OLGDW od samého jejího založení věnovali značnou pozornost i sorabistickým tématům. A co je především důležité: OLGDW neobyčejně přispí-

vá k uchování regionální identity tím, že udržuje představu o historické Horní Lužici (markrabství Horní Lužice) jako o svébytné historické jednotce a zkoumá dějiny Horní Lužice jako celku. Jejich součástí tvoří nepochybně také dějiny Lužických Srbů – ale zdaleka nejen ony.

V Horní Lužici, stejně jako jinde v Německu či českých zemích, od konce 17. století zahajovala svou činnost řada učených společností, které byly původně velmi široce koncipované. Jejich záběr sahal od přírodních věd přes národopis až po jazykovědu. Tato sdružení se nikdy nezaměřovala jenom na primární vědecký výzkum. Cílem jejich snažení byla také popularizace výsledků vědeckého bádání a vůbec zvýšení úrovně obecné vzdělanosti, motivované i obecnějšími osvícenskými cíli. Řada těchto společností

bývala spjata s konkrétním regionem a se studiem jeho dějin, jazyka a kultury; jejich zájmy zároveň zasahovaly do velmi obecných a abstraktních oblastí: např. do filozofie, věd o antickém starověku či pedagogiky. K podobným sdružením patří i *Královská česká společnost nauk* (1784).

Centrem vědeckého dění Horní Lužice býval přirozeně Zhořelec, ostatně největší a nejbohatší hornolužické město. Zde vznikla např. již roku 1697 *Poetická společnost*. Roku 1738 byla tamtéž založena společnost literární, která po několik let vydávala i vlastní časopis. Roku 1766 následovala v Budyšině *Fyzikálně-ekonomická včelařská společnost*. Střediskem vědeckých snah se stala ale zejména *Hornolužická společnost věd* založená ve Zhořelci 21. dubna 1779. Již datem založení se řadí mezi nejstarší regionální učenecká sdružení Německa – její saský pendant vznikl až roku 1846!

U zrodu *OLGDW* stáli jak zástupci vzdělaných měšťanů, tak osvícené šlechty, kteří se sjednotili v úmyslu podporou věd rozvíjet systematicky hospodářský, kulturní a vědecký život v Horní Lužici, kterou sami pokládali ve srovnání s jinými oblastmi Německa za značně zaostalou. S tím souvisela snaha důsledně zlepšovat životní úroveň zvláště poddanského obyvatelstva. Výrazné byly zejména dvě zakladatelské osobnosti. Adolf Traugott z Gersdorfu (1744–1807), šlechtic původem ze starobylého hornolužického rodu, se zabýval především meteorologií, mineralogií, fyzikou a geografii a plánoval i rozsáhlé zemědělské a sociální reformy na hornolužickém venkově. Lubáňský rodák, právník lužických stavů a zhořelecký radní Karl Gottlob Anton (1751–1818) se zase věnoval především historii a slavistice. Z dalších můžeme jmenovat ředitele zhořeleckého gymnázia J. F. Neumanna, lubáňského historika K. G. Dietmanna či numismatika K. A. G. von Schachmann. Pro zajímavost: *OLGDW* měla 20 zakládajících členů. Již roku 1783 počet členů společnosti vzrostl na 52 osob (z toho 32 pocházelo z Horní Lužice, 20 bylo cizinců). Roku 1841 měla 274 členů, dnes jejich počet dosahuje 170.

Společnost, původně označovaná jako *Societas Lusatiae*, byla nejdříve členěna na přírodovědeckou a filosoficko-historickou třídu. Přírodovědecký výzkum ale její členové opustili již roku 1811, kdy ve Zhořelci vznikl ornitologický spolek, z něhož se později rozvinula samostatná přírodovědná společnost. *OLGDW* se podle oblastí zájmu dále členila na rozmanité pracovní skupiny (tzv. deputace). Velmi úspěšná byla např. deputace zabývající se vydáváním listin svázaných s lužickými dějinami, jiná deputace uskutečňovala záměr zřídit pomník pro zasloužilé hornolužické osvícence.

Vědeckou i vzdělávací činnost se *OLGDW* snažila od počátku podněcovat vypisováním cen za vyřešení soutěžních otázek. První z nich byla věnována možnostem zlepšit vzdělanost zdejšího venkovského obyvatelstva. Roku 1782 začala společnost vydávat vlastní časopis; po různých peripetiích podmíněných hlavně nedostatkem financí začal roku 1793 vycházet *Lausitzische Monatschrift*, na nějž roku 1821 navázal *Neues Lausitzisches Magazin (NLM)*, jeden z nejstarších historických časopisů Německa vůbec.

Jedním z cílů *OLGDW* bylo také zřízení vyšší školy v Horní Lužici, což se nikdy nepodařilo. Postavení společnosti velmi zkomplikovalo rozdělení Lužice po vídeňském kongresu 1815, kdy byl Zhořelec spolu s Lubání odtržen od zbytku země. *OLGDW* si však uchovala své jméno navzdory rozdělení (nepřijala do názvu „saská“) a fungovala nadále díky svému výzkumu i kontaktům jako významný duchovní svorník politickosprávně rozdělené Horní Lužice.

Nadále se už *OLGDW* orientovala převážně na bádání na poli filologickém a historickém. Sdružení přitáhlo řadu domácích

i zahraničních členů. Jmenujme alespoň filozofa – ostatně původem z Lužice – Johanna Gottlieba Fichteho, geologa Abrahama Gottloba Wernera, lékaře Christiana Augusta Struveho či historiky Wilhelma Wattenbacha nebo Hermanna Palma. Mezi členy *OLGDW* patřil též Alexander von Humboldt, Jacob Grimm či známý pruský reformátor Karl svobodný pán ze Steinu. Jak vidno, *OLGDW* byla známa v 19. století v celém Německu. Společnost získala řadu členů také v Čechách: Jana Bohumíra Dlabace, Josefa Dobrovského (od roku 1826), Václava Hanku či Františka Palackého (čestný člen od 1830). Do *OLGDW* se zapsal i kazatel českých exulantů v Žitavě Jan Křtitel Borott; se společností spolupracovali též mnozí polští a jihoslovanští učenici.

Činnost *OLGDW* byla zejména v počátcích nesmírně důležitá pro rozvoj německé slavistiky i bádání o Lužických Srbech, jak ukazuje už soutěžní otázka vypsána roku 1781 („*Byli prvními obyvateli Horní Lužice Germáni či Srbové a jaké prameny se dochovaly k dějinám Srbů až do jejich podrobení ...*“). Velké zásluhy o výzkum lužickosrbských dějin, jazyka a kultury si získal již K. G. Anton, mj. autor malého slovníčku dolnolužické srbstiny či filologicko-historické práce o starých Slovanech, který je pokládán za jednoho z prvních průkopníků vědecké sorabistiky v Německu. Druhý prezident *OLGDW* Gottlob Adolf z Nostic zase pod pseudonymem *Arthur von Nordstern* překládal do němčiny srbské lidové písně.

Navzdory negativním stanoviskům některých členů vůči Lužickým Srbům lze *OLGDW* pokládat již v 19. století za společnost spíše sorabofilní a o dějiny a kulturu Lužických Srbů se v jejím rámci zajímali Slované i Němci. Již mezi zakládajícími členy *OLGDW* byli ostatně dva Lužičtí Srbové, gymnaziální učitel Jan Hórčanskí a mužakowský superintendent Jan Jurij Vogel. Význam *OLGDW* pro kulturní život Lužických Srbů zdůrazňoval i Handrij Zejler, který svou gramatiku srbského jazyka podle budyšínského dialektu (1830) věnoval právě společnosti, jež jej v uznání za tuto jeho práci přijala za svého člena. Až po založení vědecké společnosti *Mačica Serbska* v Budyšině (1847) přestala být *OLGDW* výhradním centrem zabývajícím se dějinami a kulturou Srbů, ale spolupráci německých a srbských badatelů z Horní Lužice tato skutečnost nepřerušila.

V 19. století byla mj. budována rozsáhlá a dodnes dobře dochovaná knihovna *OLGDW*, která sbírá především knihy a prameny k národopisu a vlastivědě Horní Lužice. Ve zhořeleckých městských sbírkách se dochovaly ale také doklady o přírodovědných zájmech členů *OLGDW* (např. pokusy s elektřinou). V důsledku výzvy, aby každý člen společnosti ročně vydal alespoň jedno vědecké pojednání, byla činnost *OLGDW* rozsáhlá a poměrně kvalitní již v první polovině 19. století. Za zmínku stojí alespoň Zobelova edice hornolužických listin, právní sbírka B. G. Weinarta či edice vyprávěcích pramenů k lužickým dějinám *Scriptores rerum Lusaticarum*. *OLGDW* už zůstala centrem hornolužického dějepisného bádání: z pozdějších významných lužických historiků je třeba zmínit alespoň Hermanna Knotheho (1821–1903), jehož rozsáhlé dílo dobře znali i čeští historikové, či zhořeleckého archiváře Richarda Jechta (1858–1945). Oba významnou měrou přispěli k uchování lužického zemského vědomí a na jejich výzkum badatelé navazují dodnes.

Působení *OLGDW*, která se od 1. světové války projevovala vědomě apoliticky, zkomplikoval nástup národních socialistů. Už roku 1933 úřady požadovaly její zglajchšaltování v duchu nového režimu. Židovští členové společnosti měli být vyloučeni a představenstvo měli minimálně z 51 % obsadit členové *NSDAP*. V důsledku velkých finančních obtíží a válečných událostí *OLGDW* roku 1943 svou činnost ukončila. Oficiálně pak zanikla po roce 1945, kdy úřady vítězných mocností zrušily všechny spolky

a společnosti na území Německa; vycházet přestal i *NLM*. Na odkaz *OLGDW* nicméně navázaly roku 1951 založené *Städtische Kunstsammlungen* (Městské sbírky) ve Zhořelci a v jejich blízkosti vzniklý neformální pracovní kroužek pěstující hornolužické dějiny (významný byl zejména M. Reuther). Péče o cenné sbírky *OLGDW* a četná symposia a publikace zachránily společnost i její zájem o regionální dějiny před úplným zapomením, byť pěstování regionální historiografie bylo nepochybně nepříznivě ovlivňováno požadavky vládnoucí *SED*.

Po čtyřicetileté přestávce mohla být 6. prosince 1990 *OLGDW* znovu založena, opět se zaměřením především na dějepisný a vlastivědný výzkum Horní Lužice (od roku 2004 sídlí v tzv. biblickém domě ve Zhořelci). Společnost, stejně jako v počátcích, se věnuje také podpoře regionálního rozvoje a navazuje styky se sousedními oblastmi Polska a České republiky. Roku 1998 bylo obnoveno vydávání *NLM* (*Neue Folge; Nová řada*), roku 2007 zřízena cena Hermanna Knotheho, určená k odměňování úspěšných mladých badatelů. Z aktivních členů *OLGDW* – historiků, kunsthistoriků a archivářů – zmiňme alespoň předčasně zesnulého archiváře Matthiase Herrmanna, ředitelku budyšínských archivů Grit Richter-Laugwitz, historika Lars-Arne Dannenberga, kunsthistorika Maria Winzeler, archiváře Tina Frödeho, ze starší generace Erhardta Hartstocka či Karlheinz Blaschkeho. Členy společnosti je i mnoho laických zájemců o místní dějiny a také řada potomků hornolužických šlechtických rodů. V Horní Lužici existují také další aktivní vědecké spolky, jako žitavský *Geschichts- und Museumsverein*, kameňecký *Geschichtsverein*, *Geschichtskommission der Euroregion Neiße* atd.

Pravidelně, dvakrát do roka pořádaná jednání Hornolužické společnosti se tradičně pokoušejí přinášet nové výsledky odborného bádání a zároveň je popularizovat širší veřejnosti. Tato zasedání jsou vždy hojně navštěvena, a to zdaleka nejen profesionálními historiky. Například vloni v listopadu proběhla ve spolupráci se Lužickosrbským ústavem/Srbským institutem v Budyšině konference nazvaná *Die zweisprachige Oberlausitz in multikonfessioneller Perspektive*, věnovaná dvěma historicky podmíněným specifikům Horní Lužice, její multikonfessionalitě a dvojjazyčností. Zahájení konference bylo spojeno s prohlídkou výstavy věnované zaniklým kostelům a kaplím Budyšína. Zájem referentů se pak točil např. kolem budyšínské kolegiální kapituly ve 13. století (L.-A. Dannenberg, H. Kinne), zavádění luteránské reformace v Horní Lužici (J. Bulisch) či kolem zdejší církevní architektury

a umění (G. Walter, J. Malink). Novějších dějin se dotkl E. Pjeh, který se věnoval vývoji katolických a evangelických farností v Horní Lužici v období národního socialismu, B. Mitzscherlich a R. Kilank. S. Hozyna se zabývala tzv. hesly bratrské komunity v Ochranově, S. Wölkowa rozebrala rukopisný zpěvník kněze Řehoře se srbskými církevními zpěvy z konce 16. století.

7.–9. listopadu 2008 proběhla v Budyšině konference věnovaná 75. letům od založení státního filiálního archivu v Budyšině (pod názvem *Lausitzer Archivlandschaften*). Řada badatelů z Horní Lužice, ale i Saska, Polska a České republiky tu vystoupila s příspěvky k vývoji archivní správy v Lužicích a archivním pramenům k lužickým dějinám. G. Richter-Laugwitz například představila komplikované dějiny budyšínského archivu, A. Moschke se zabývala patrimoniálním archivem panství Bart, B. Mitzscherlich podala přehled bohatého a i pro Lužické Srby významného fondu budyšínské kapituly, A. Bržanec pak popsala dějiny a fondy Lužickosrbského kulturního archivu.

Lze si jen přát, aby *OLGDW* mohla i v komplikovaných dobách ekonomických, demografických a sociálních problémů Horní Lužice udržovat vysokou latku své činnosti a přispívat k výzkumu místních dějin a kultury. Společnost může navazovat na dlouhou a bohatou tradici, ať už co se týče zasazování lužických dějin do širšího kontextu, nebo podpory vědecké i popularizační komunikace v rámci střední Evropy.

Výběr z literatury

- Richard van Dülmen, *Kultura a každodenní život v raném novověku* (16.–18. století), III, Náboženství, magie, osvícenství, Praha 2006, zvláště s. 207–262.
- Geschichte der Oberlausitz*, hrsg. v. Joachim Bahlcke, Leipzig 2004².
- Richard Jecht, *150 Jahre Oberlausitzischer Gesellschaft der Wissenschaften 1779–1929*, Görlitz 1929
- Rudolf Jenč, *Stawizny serbskeho pismowstwa* (Spisy Instituta za serbski ludospyt, 1), Budyšin 1954, I, s. 106 sq.
- Ernst-Heinz Lemper, *Die Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften zu Görlitz. Geschichte und Leistungen 1779 bis 1945*, in: *Jahrbuch der Schlesischen Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau* 36/37, 1995/96, s. 217–245.
- Die Oberlausitz im frühneuzeitlichen Mitteleuropa, Beziehungen – Strukturen – Prozesse*, herausgegeben von Joachim Bahlcke, Verlag der Sächsischen Akademie der Wissenschaften zu Leipzig, in: *Kommission bei Franz Steiner Verlag Stuttgart, Quellen und Forschungen zur sächsischen Geschichte*, Band 30, 2007
- Zwischen den Zeiten. Die Museen und Archive der Stadt Bautzen präsentieren sich innerhalb einer gemeinsamen Jubiläumsausstellung, I–II*, hrsg. v. Stadtmuseum Bautzen, Dresden 2002.
- Internetové stránky Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften – www.olgdw.de

9. 1. a 14. 1.

Lužickosrbští zástupci Nadace lužickosrbského národa, kteří v březnu 2008 na protest proti výraznému zkrácení státních dotací Nadaci opustili, se po dobrých zprávách z konce letošního roku vrátili ke své práci. 14. ledna pak rada Nadace na zasedání v Budyšině schválila letošní rozpočet. Lužičtí Srbové tak mají k dispozici částku 16,8 miliónů euro, z čehož spolková vláda přispěla sumou 8,2 miliónů, Sasko 5,85 miliónů a Braniborsko částkou 2,77 miliónů. Částka 1,2 miliónů však nebude moci být čerpána, jelikož Nadace lužickosrbského národa nepředložila spolkové vládě žádnou analýzu týkající se reformy rozdělování dotací jednotlivým institucím a projektům. Tuto analýzu hodlá Nadace předložit do počátku letošního června.

13. 1.

Představení budyšínského Německo-lužickosrbského národního divadla navštívilo v loňském roce celkem 145.636 diváků, což je o 1.510 méně než v roce 2007. Pokles návštěvnosti však neodpovídá celoněmeckému trendu, který zaznamenal

Z HORNÍ LUŽICE

9. 1.

Budova lužickosrbského internátu, která sousedí s budyšínským lužickosrbským gymnáziem, bude vinou nevyhovujícího technického stavu stržena a na jejím místě bude vybudován internát nový. Usnesení o stavbě nové budovy přijal budyšínský okresní sněm již loni v prosinci. V březnu 2009 by se mělo začít s demolicí staré budovy a do léta by měla být novostavba hotová. První žáci by se do nového ubytovacího zařízení mohli nastěhovat na začátku příštího roku. Nový internát bude opět spadat pod správu Jazykového centra WITAJ. Náklady na stavbu by se měly pohybovat okolo 3,4 miliónů euro. V jednání byla také možnost sanace budovy starého internátu, analýzy však ukázaly, že tato alternativa by byla o pět miliónů euro dražší než stavba nové budovy.

mnohem větší snížení počtu divadelních návštěvníků. Tisková mluvčí divadla Gabriela Suschke prohlásila, že za posledních deset let je počet diváků Německo-lužickosrbského národního divadla stabilní. V roce 2008 hrálo divadlo celkem 86 krát v lužické srbštině; tyto inscenace shlédlo 5.725 diváků. Z celkových deseti lužickosrbských her na repertoáru bylo loni šest premiér. Nejvíce diváků chodilo na hry *Mačerka je najlěpša* a *Totsta lubosc*.

15. 1.

9. února končí v Braniborsku podpisová akce *Žádné nové povrchové doly*. Koordinátor petice Falk Hermenau prohlásil, že se dosud nepodařilo shromáždit 80.000 podpisů, které jsou nutné k tomu, aby se požadavkem zabýval braniborský sněm. Domovinská župa Dolní Lužice a Lužickosrbská národní strana, které akci organizují, doufají, že v posledních týdnech se ještě zbývající podpisy podaří získat. Renej Šuster z braniborské Zelené ligy vidí jednu z příčin malého úspěchu akce ve skutečnosti, že občané mají s podobnou formou demokracie zatím jen malé zkušenosti.

20. 1.

Loňské aktivity Svazu lužickosrbských umělců bilancoval jeho předseda Benedikt Dyrlich. Připomněl především politickou angažovanost Svazu v problematice financování Lužických Srbů. Aktivitou Svazu vzniklo memorandum, které rozpoutalo několik protestních akcí a sérii jednání s politiky. Svaz lužickosrbských umělců také zorganizoval v Berlíně tiskovou konferenci, na níž memorandum představil. Díky těmto iniciativám se finanční požadavky Lužických Srbů nakonec podařilo prosadit. Dyrlich dále podotknul, že Nadace lužickosrbského národa nesplnila požadavek Svazu lužickosrbských umělců na financování projektového koordinátora, jenž je pro další úspěšnou činnost tohoto uskupení nezbytný. Předseda Dyrlich také bilancoval úspěšné kulturní akce, na jejichž organizaci se Svaz podílel. Patří mezi ně 30. svátek lužickosrbské poezie v Lužici, českém Varnsdorfu, polském Opolí a Katovicích, dále diskuse o antologii Paternoster 3, výstava výtvarnice Isy Bryccyny v Rakecích, řada koncertů v Horní i Dolní Lužici a mnohé další akce.

Zprávy ze Serbských Nowin připravil Petr Ch. Kalina.

Z DOLNÍ LUŽICE

Ještě před vánoci (*gódy*) byl na valné hromadě organizace *Spěchowanske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi* (Spolek na podporu dolnosrbského jazyka v církvi) 13. prosince 2008 zvolen novým předsedou Uwe Gutšmit (jinak učitel v projektu Witaj na základní škole). Hlavní aktivitou Spolku je organizování *serbskich namšow* a největším úspěchem v roce 2008 bylo vydání dlouho očekávaného a už citelně chybějícího zpěvníku *Duchowne kjarliže* (Duchovní písně) v Lidovém nakladatelství Domowina.

Jubilejní *serbska namša* se konala 25. prosince v Srbském kostele v Chotěbuzi. V pořadí 20. *gódowna* (vánoční) a 150. bohoslužba *nowšego casa* (od roku 1987) nabídla svým návštěvníkům duchovní potěchu v dolnosrbsčině v podobě kázání faráře Dietera Schütta, vánočních *kjarližů* zpívaných dvěma dolnosrbskými pěveckými sbory a představení na téma Narození Páně.

2. ledna proběhl v chotěbuzském Srbském domě koncert vážné hudby *Na nowe lěto*. Mimo klasických děl Schuberta, Mozarta a Chopina zazněly také lužickosrbské, české a polské vánoční písně a srbský skladatel Ulrich Pogoda zde představil své nové dílo – kantilénu pro klarinet a klavír, kterou složil na počest jiného, dnes již „klasického“ srbského hudebního skladatele Korly Awgusta Kocora (1822–1904).

Počátkem ledna jsou v dolnolužických vsích organizovány tzv. *woklapnice*, starý srbský zvyk setkání místních občanů a obecního zastupitelstva, při němž se bilancuje rok předchozí a plánuje rok budoucí. Na jedné takové *woklapnici* v Dešně např. *šoŭta* (starosta) Fred Kejžor („císař“) informoval o úspěších a problémech uplynulého roku a plánech na rok příští, držela se *minuta síchego* za zesnulé spoluobčany, a naopak byli přivítáni „noví občanci“ a také noví (přistěhovavší se) dospělí obyvatelé Dešna. O dění ve farnosti zpravil zhruba sto účastníků *woklapnice* místní evangelický duchovní Hans-Christoph Schütt a rovněž různé spolky, včetně místní organizace Domowiny, využily této příležitosti k informování o své činnosti.

*Z Nowého Casniku 52/2008–2/2009
připravil František Březina*

Zdařilý sorabistický počín

Muzeum Brněnska, Sborník 2007, Předklášteří u Tišnova 2007. ISBN 978-80-254-0372-3

Sborník Muzea Brněnska, zdánlivě pouze regionalisticky zaměřené periodikum, je ve svém vydání na rok 2007 až nečekaně zajímavým a cenným zdrojem informací pro zájemce o Lužici a její slovanskou populaci. Jeden z jeho tří bloků totiž obsahuje osm sorabistických příspěvků, zabírajících celkově relativně velkou plochu (více než 50 stran textu).

Obsahově jsou zmíněné příspěvky (snad až přílišně či nahodile) různorodé. Na pomezí historie a geopolitiky se pohybuje poučený text J. Šaura (Brno) *Role štěpení a teritoriality v lužickosrbských dějinách*. R. Čermák (Praha) uveřejnil *Pokus o charakterizaci lužickosrbského literárního tělesa*, který přes svůj skromný název přináší řadu originálních a podnětných postřehů. Text muzikologa V. Velka (Brno) *Hudba Lužických Srbů a její představitelé* je dokladem toho, že i na malé ploše lze dosáhnout výpovědní hodnoty. J. Šindar (Tišnov/Předklášteří) doku-

mentuje stručně v práci *Towarstwo Cyrila a Metoda* lužickosrbské duchovní tradice. Zejména z jiného než pragocentrického úhlu pohledu je zajímavá studie *Moravsko-lužická vzájemnost – neznámá kapitola česko-lužickosrbských vztahů* (opět V. Velek). Na taneční problematiku je zaměřen kratičký text V. Frolcové (Brno) *Příspěvek Zdenky Jelínkové ke studiu srbského tance njewjesćinska reja* (v originálu chybně *njewěšćinska*). Také M. Válka (Brno) zveřejnil pouze nedlouhou informaci/impresi *Ke kontaktům evropské etnologie Masarykovy univerzity v Brně s Lužickými Srby a jejich kulturou*. Blok je zakončen dokumentálně cenným textem I. Ochrymčukové (Tišnov) *Porta Coeli a Lužičtí Srbové*.

Vzhledem k spíše menšímu rozsahu výše zmíněných textů (proložených ještě obrazovými materiály) a jejich povětšinou spíše faktografickému, méně již problémově (analyticky a interpretačně) pojatému obsahu je v kontextu této zprávy obtížné jejich konkrétní „kritické“ zhodnocení. Celek pak sice budí dojem snad až přílišné tematické smíšenosti a různorodosti zpracování; „společný jmenovatel“, tedy fenomén Lužice, však danou výtku z větší části překrývá. Sympaticky působí i „moravistické“ prizma a tudíž i určitý alternativní úhel pohledu na lužické/lužickosrbské fenomény a problematiku, pro zájemce z „království“ mnohdy méně obvyklý či až překvapivý.

Celkově je tak možno (anonymní) redakci Sborníku Muzea Brněnska 2007 pogratulovat k prospěšnému počínání, se kterým se na poli české sorabistiky nesetkáváme příliš často. I když se do jejích dějin nezapíše jako zásadní či převratná položka, může se pro mnohého zájemce stát cenným zdrojem řady informací, jež bude možno využít i v dlouhodobějším horizontu.

Leoš Šatava

MILOŠE MALCE

Kurz dolnolužické srbštiny v Chotěbuzi

O Lužici se zajímám již od roku 2002 a před dvěma lety jsem dospěl k rozhodnutí, že se naučím méně známou a méně užívanou ze dvou lužickosrbských řečí: dolní lužickou srbštinou. Nejpodstatnějším důvodem pro toto rozhodnutí byl můj zájem o ekologické záležitosti. Dolní lužická srbština je pro mě prostředkem, jak se dozvědět o nejzásadnějším ekologickém problému současné Lužice, především Dolní Lužice, kterým je povrchová těžba hnědého uhlí.

Podmínky v České republice zatím výuce této řeči nijak nepřejí, na rozdíl od lužické srbštiny horní. Dolnolužická srbština se nevyučuje (možná občas jen základy v souvislosti s výukou horní lužické srbštiny), doposud nebyl v češtině vydán ani slovník, ani mluvnice. Zájemce o dolní lužickou srbštinu ale mohou potěšit, blýská se na lepší časy: Mgr. Richard Bígl, Ph.D. přeložil z němčiny *Dolnosrbskou mluvnici* Pětše Janaše, která již byla dána do tisku. Richard Bígl také zahájil práci na dolnolužickosrbsko-českém a česko-dolnolužickosrbském slovníku, ale bohužel před několika lety musel práci přerušit, protože se pro tuto činnost nepodařilo najít finanční zajištění.

Při výuce jsem byl odkázán na pracovní verzi slovníku Richarda Bígl a na jednoduchou učebnici dolní lužické srbštiny pro Poláky z roku 2004, kterou sestavil Alfred Měškank. Vzhledem k tomu, že neumím německy, nemohl jsem využít některou z učebnic německo-dolnolužickosrbských vydaných v Dolní Lužici. Nepostradatelným pomocníkem při učení mě byl *Nowy Casnik*, týdeník v dolní lužické srbštině, který také už druhým rokem čtu.

V letošním roce jsem usoudil, že je čas se v dolnolužické srbštině zdokonalit a vypravit se na kurz přímo do Lužice. Od 20. do 24. října 2008 jsem se účastnil týdenního kurzu dolní lužické srbštiny, který každoročně pořádá *Šula za dolnosrbsku rěc a kulturu* v Chotěbuzi.

Na kurzu se nás sešlo celkem sedm. Kromě mě se účastnili Madlina Gjaržic a Marko Kóncař, studenti sorabistiky v Lipsku, Uta Henšelowa, pracovnice muzea v Lubnowě, Katrin Lehmanojc, pracovnice Witaj-centra v Chotěbuzi (obě posledně dvě zmíněné jsou sestry, které zpívají ve skupině *Lokašina*), Silvia Tilgnerowa, učitelka v jedné ze školek typu Witaj, a Ines Neumannojc, redaktorka týdeníku *Nowy Casnik*. Mým spolužákům bylo tedy společné, že kromě vlastního zájmu o jazyk potřebovali dolnolužickou srbštinu ve svém povolání nebo studiu.

Jak kurz probíhal? V pondělí a úterý dopoledne si s námi přišli povídat rodilí mluvčí z Dešna a Hochozy. Bylo pro mě velkým zážitkem a potěšením konečně slyšet dolnolužickou srbštinu od lidí, pro které byla tato řeč mateřštinou. Překvapilo mě, že mezi vesnicemi, které jsou vzdálené méně než 10 km, jsou znatelné rozdíly ve výslovnosti. Dolní lužické srbštině nás dále vyučovali Erwin Hanuš a Krista Elina. Zatímco Erwin Hanuš s námi důkladně procvičoval mluvnici, Krista Elina nás s jazykem dolnolužic-

Pozn. red. Sorabistický blok ve sborníku tvoří část příspěvků vědeckého semináře Lužičtí Srbové z různých úhlů pohledu, který se konal 25. 9. 2006 v klášteře Porta Coeli v Předklášteří u Brna. Ten měl za cíl přinést tamějším posluchačům přehled o Lužických Srbech, jejich dějinách, jazyce, literatuře, kultuře a česko-lužických stycích. Viz zprávu v ČLV 2007/2.

kých Srbů seznamovala příjemnějším způsobem, prostřednictvím krátkých textů nebo žertovných vyprávění. V pátek po poledni proběhlo setkání s lidmi, kteří se kurzů účastnili v předchozích letech a dalšími, kteří lužickosrbsky mluví. Probíral se letošní kurz, padaly připomínky a náměty pro další roky.

Do Lužice jsem přijížděl s představou, že dolnolužická srbština sice dnes není příliš používaná, ale že přesto ještě na vsích kolem Chotěbuzy lze nalézt rodiny, ve kterých se dolní lužickou srbštinou mluví. Skutečnost pro mě byla smutným překvapením. Ani v Hochoze, která je u nás považována za nejsrbštější ves v Dolní Lužici, není jediná rodina, kde by si doma lužickosrbsky se svými dětmi běžně povídali. I zde tuto řeč znají jen starší lidé, kteří zhruba v 50. letech minulého století na své děti přestali lužickosrbsky mluvit. Rodin, kde se děti mohou této řeči naučit jako své mateřštině, je v Dolní Lužici jen několik a často se jedná o Lužické Srby původem z Horní Lužice. Období NDR se na stavu Lužických Srbů v Dolní Lužici podepsalo opravdu velmi smutně. Přes staletí poněmčování i po 2. světové válce, dokonce ještě počátkem 60. let minulého století, byly v Dolní Lužici vsi, kde se mluvílo především lužickosrbsky.

Lze tedy říci, že dolní lužická srbština zažívá nový začátek. Tím myslím, že tento jazyk, který se ocitl na hranici zániku, se začíná opět vyučovat, používat a šířit, zároveň se vyvíjí pravopis. Starší lidé, kteří mluví mnoha nářečím a používají řadu slov pocházejících z němčiny, si nyní zvykají na spisovnou dolnolužickou srbštinu. Mladší generace se učí lužické srbštině jako cizí řeči. Dospělí na kurzech dolnolužické srbštiny, děti ve školkách a školách typu Witaj. Je však nutno dodat, že tito lidé v současné době tvoří jen zlomek z celkového počtu obyvatel Dolní Lužice.

Nechci ovšem vzbudit jen pesimistický dojem. Ačkoli současný stav dolnolužické srbštiny je neutěšený, výuka tohoto jazyka byla příjemná a veselá. Podobně i závěrečné setkání na konci kurzu nebo další setkání lidí, kteří dolnolužickou srbštinu ovládají. Všichni si pomáhají, napovídají slova, která potřebují, nebo se i vzájemně opravují např. při použití nesprávné koncovky.

Během týdenního pobytu jsem trochu nahlédl i pod pokličku lužickosrbsko-německých vztahů. U nás v České republice se ví o zásadních potížích, především o rušení základních škol, bagrování vsí a krajiny kvůli hnědému uhlí nebo snižování příspěvků do Nadace lužickosrbského národa. Už méně se ví, jak vypadá každodenní lužickosrbsko-německé soužití.

Jednou ze třech ploch je dnes například skutečnost, že řada lužickosrbských institucí má německé vedení. Toto vedení je jmenováno německým zřizovatelem (nadřízeným úřadem). Často se Němci naučili lužické srbštině, jsou ale i případy, kdy tomu tak není, kdy tedy osoby na vedoucích místech v lužickosrbských institucích ovládají pouze němčinu. V Dolní Lužici se jedná o Srbské muzeum a Srbský rozhlas. Nejenže je takový přístup ponižující, ale vede k řadě sporů, protože samozřejmě německý a lužickosrbský pohled na svět se budou vždy o něco lišit.

Jiným příkladem, jak běžné a každodenní lužickosrbsko-německé vztahy mohou vypadat, bylo vření kolem tabulí označujících části vsi Dešna: *We jsy, Psedejs, Grabow, Kněski dwor, Końc* (pravopis zde ještě bez hlásky ó, zavedené před nedávnou dobou). Tyto tabule byly vyhotoveny pouze v lužickosrbské řeči, tedy ni-

Bývalý posvátný pramen Slovanů u vsi Łobožice. Foto Miloš Malec.

koli zároveň i v německé. Důvodem nebyly žádné schválnosti, ale prostý fakt, že německou obdobu tyto názvy nikdy neměly. Jednojazyčných tabulí si povšimnul bdělý německý úředník, nenilil a vyzval vesnici k nápravě. Přitom bez povšimnutí zůstalo, že v téže vsi stojí čistě německá tabule: ukazatel na Depsk (Döbbrick) a Chotěbuz (Cottbus).

V sobotu navečer po skončení kurzu jsem se zúčastnil podzimního koncertu v Janšojcích, který mě rozložil a roztrpčil. O konání tohoto koncertu jsem se dozvěděl ještě před cestou do Lužice na webových stránkách Lužickosrbského informačního střediska (SKI). Na koncert jsem se těšil, protože jsem chtěl poznat lužickosrbskou kulturu přímo na vsi a zopakovat si znalosti dolnolužické srbštiny získané na kurzu.

Začátek koncertu se mi líbil: tradiční přivítání jménem Domowiny v lužické srbštině a pak v němčině. Zatancovala skupina Pšijašelstwo a předvedla, jak dříve chodila děvčata se džbánkem pro velikonoční vodu. Pak se ke slovu a zpěvu dostala skupina Drjewjanki z Borkow. Zaspívali sloku lužickosrbské lidové písně nejdříve v lužické srbštině a potom v němčině. To se mně vůbec nelíbilo a nerozuměl jsem, proč lužickosrbské lidové písně zpívají německy. Dál to už bylo jen horší. Drjewjanki zcela opustily lužickou srbštinu, mluvily a zpívaly jen německy, také skupina Pšijašelstwo tančila při německých písních. To mě tak rozložilo, že jsem raději ze sálu odešel. Do Janšojc jsem se vypravil proto, abych poznal lužickosrbskou kulturu, ne německou! Na vstupenkách na koncert bylo napsáno: *Założba za serbski lud. Serbske koncerty a zarědowanja*. Přemýšlel jsem, proč Domowina pořádá německé koncerty

a proč Nadace lužickosrbského národa přispívá na německou kulturu. Přitom dobře víme, že peněz je nedostatek a každým rokem se příspěvky Nadaci snižují.

Na závěr chci vyjádřit velké poděkování jednak paní Marji Elikowské-Winklerové, vedoucí *Šuly za dolnosrbsku rěc a kulturu*, vyučujícím i dalším pracovníkům školy za velmi pěkný a užitečný týdenní kurz. Dále Werneru Měškankovi z Chotěbuze, který mně nejen poskytl přístřeší, ale také mně věnoval mnoho času a umožnil mně poznávání Lužice. Společně jsme navštívili bývalý posvátný pramen Slovanů na okraji vsi Łobožice u Wětošowa, nyní bohužel již vyschlý pravděpodobně následkem důlní činnosti, dále Archiv zničených vsí v Nowém Rogowě, Dešno, Srbský rozhlas v Chotěbuzi, zámek a park v Rogeñci na kraji Chotěbuze, Chotěbuz samotnou, v sobotu navečer podzimní koncert v Janšojcích.

Během kurzu jsem často přemýšlel o tom, jakou roli bude dolní lužická srbština v budoucnosti mít. Když jsem viděl, s jakým nasazením a chutí se lidé této řeči učí, jsem přesvědčený, že nezanikne. Ovšem na druhou stranu je nutno připomenout, že lidí, kteří tuto řeč budou znát přinejmenším v nejbližší době, nebude mnoho a s odchodem starší generace jich bude spíše ubývat. Nechme se překvapit... a učme se dolní lužické srbštině!

Pozn. red. Dolnolužické srbštině se věnuje na Univerzitě JEP v Ústí nad Labem také Mgr. Zdeněk Valenta, který pořádá také jazykové kurzy. Dolnosrbskou učebnici Alfreda Měškanka s českým slovníkem si můžete stáhnout i vy na stránce www.luzice.eu-web.cz/wucbnica/wucbnica_zmenjona_cescina.pdf.

Včera jako dnes – Ioni jako letos. Lužickosrbská identita z úhlu „rebelského“ českého pohledu

Odpověď na fejetony Tima Meškanka

Helena Ulbrechtová

V loňském Česko-lužickém věstníku (březen roku 2008) uveřejnil Timo Meškank svůj fejeton *Bjez wčerawšeho dnja njeje jutřišeho*. Timo Meškank wo přiměrjenym charakterizowanju nas zajimowacych wosobow, v letošním lednovém čísle pak jeho pokračování s názvem *Bjez wčerawšeho dnja njeje jutřišeho*. Timo Meškank wo tajkim a wonajkim zhladowanju na woprawdźitosć. Primárně jsou to jeho názory na vývoj vztahu ke slovanství a lužickému srbství ze strany ostatních národů, sekundárně však zřejmě chce pan Meškank pranýřovat Slovanů nevhodné či poněmčené. Zřejmě proto oba dva jmenované texty spojují v různé formě podané útoky na mou osobu, jejichž příčinou je mé někdejší označení Tima Meškanka (ve studii z roku 2002) za „německého vědce lužickosrbského původu“. Údiv páně Meškankův nad takovou dávkou drzosti a neznalosti (dle něj tento výrok znamená „nadávat mu do Němců“ a v tomto roce dokonce označení za „zgermanizovaného Lužického Srba“), doprovázený notnou dávkou ironie podané sice současnými stylistickými prostředky, avšak svou podstatou odkazující do dávných dob formující se národní a vlastenecké myšlenky, se vystupňoval v letošním fejetonu, který následoval po mém vysvětlujícím německy psaném dopise adresovaném přímo na jeho adresu na univerzitu v Lipsku. Tentokrát šlo už nejen o to, zda je či není „německý vědec lužickosrbského původu“ (mé vysvětlení evidentně nepřijal), ale o to, že si slovanský (český) vědec dovolí komunikovat německy. Nyní již považují za nutné obrátit se i na redakci a čtenáře Česko-lužického věstníku, – tentokrát tedy ve své mateřštině – a stručnou formou zopakovat to, co jsem mu psala minulý rok. V roce 2002 v době vzniku mé studie *Josef Páta a Lužice* jsem se řídila státní příslušností vědců, které jsem

zmiňovala v sekundární literatuře. Pan Meškank asi sotva může popřít, že má německé státní občanství. Je zaměstnancem německé univerzity a německy rozumí zajisté velmi dobře, protože v tomto jazyce publikoval i svou knihu *Kultur besteht – Reich vergeht. Tschechen und Sorben (Wenden) 1914–1945* (Berlin 2000), která byla zároveň i jeho doktorskou disertací (nebo si ji snad dal přeložit z lužické srbštiny do němčiny svým ličákem?). Této knihy si nesmírně vážím a také jsem z ní ve své studii hojně ve studii citovala.

Pan Meškank nemůže tedy popřít, že není německým vědcem (z hlediska státu, jehož je občanem a jemuž odvádí daně), přičemž etnický je Lužickým Srbem. Až do minulého roku jsem netušila, že tato formulace může někoho urazit – měla jsem totiž přesně opačnou zkušenost: ve svých úplných začátcích jsem v jakési recenzi nazvala dnešního profesora a vedoucího katedry sorabistiky na univerzitě v Lipsku Eduarda Wernera Lužickým Srbem, za což jsem sklidila oprávněnou kritiku. Netušila jsem totiž, že když se někdo podepisuje Edward Warnar, že je ve skutečnosti nefalšovaným etnickým Němcem. A všichni víme, že nemají všichni Lužičtí Srbové slovanskou podobu svého jména v pase uvedenu a že ne všechna jména znějí lužickosrbsky. Chtěla jsem být tedy naprosto korektní a ukázat, že Timo Meškank svou knihu sice napsal německy, ale jinak je Lužický Srb. V tomto případě jsem se tedy zaplatpánbůh nemýlila; ostatně německý tvar jeho jména jako u jeho jiných kolegů jsem opravdu nikdy nenašla, a snad i proto jsem jej o něco později v jedné studii z roku 2004 nazvala „lužickým“ vědcem, což v češtině může znamenat i čistě „lužickosrbský“.

Na Vašich fejetonech, pane Meškanku, mne těší, že v nich poznávám Vaš literární styl, pro nějž je typické míšení jazyků, intertextovost a velká dávka hyperbolicnosti. Právě to jsem ocenila před několika lety při psaní odborného posudku na Vaši básnickou sbírku 7×7, která mohla vyjít díky podpoře česko-německého Fondu budoucnosti. Protože považuji prozatím Vaše fejetony za literární díla, v němž sice určitým nedopatřením hraje moje osoba jakousi roli, avšak pouze za literární díla patřící k proudu hledání lužickosrbské identity, neuvažuji prozatím o právním postupu proti některým Vaším výrokům na mou adresu.

Valná hromada SPL

Valná hromada SPL proběhne v sobotu 21. února 2009 od 11.00 hod. v Domě národnostních menšin v Praze, Vocelova 602/3, 120 00 Praha 2.

Výzva

Občanské sdružení VÝBOR NÁRODNÍ KULTURY JABLONEC n. NISOU s centrem v Praze chce mezi svými programy uvádět besedy o Lužických Srbech a Kašubech. Proto prosí členy SPL a přátele Lužice, kteří by mohli pomoci, aby se ozvali Ing. Jiřině Müllerové, Spojovací 12, 466 02, Jablonec nad Nisou 2, telefon: 483 71 12 27.

Česko-lužický věstník vychází za finanční podpory Ministerstva kultury ČR

Česko-lužický věstník. Časopis o Lužici, sorabistice, literatuře a menšinové politice. Česko-serbski wěstnik. Časopis wo Serbach, serbowědže, pismowstwe a mjeńšinowej politice. Vychází ročně v osmi číslech a dvou dvojčíslech v nákladu 300 výtisků. • Cena jednotlivého čísla 20,- Kč.

• Vydává Společnost přátel Lužice/ Towaršnosć přečelow Serbow/ Towarišnosć psijašelow Serbow, styčná adresa: náměstí Jana Palacha 2, Praha 1-Josefov,

CZ-116 38, www.luzice.cz. • Bankovní spojení: ČSOB (Poštovní spořitelna) 181 757 044/ 0300. • Vedoucí redaktor: Mgr. Josef Šaur,

• Zástupce vedoucího redaktora: Mgr. Petr Kalina • Redaktoři: Ph.Dr. Zuzana Bláhová, Ph.D., Radek Čermák, Mgr. Jan Zdichyněc, Ph.D.

• E-mail redakce: cesko-luzickyvestnik@centrum.cz • Redakční uzávěrka: 15. dne předcházejícího měsíce

• Předplatné na rok 2008: ČR 200,- Kč, členské příspěvky 300,- Kč, zahraniční 20 €, při platbě v hotovosti

15 €, sociálně slabí mohou požádat o snížení. • Objednávky: Klára Poláčková, Pionýrů 310/5,

289 23 Milovice, tel. a SMS +420 607 588 684, el. adresa: polackova.klara@seznam.cz. Abonenci ze ZRN teč prez referenta Domowiny za kulturne naležnosće

a wukraj, Budyšin. • Předplatné je vázáno na kalendářní rok a je splatné nejpozději do konce března. Pro ukončení předplatného je nutné se odhlásit.

Stížnosti na nezaslání vyřizuje Klára Poláčková. • Redakce se nezotožňuje vždy s názory autorů. Za věcnou a slohovou stránku příspěvku odpovídají příslušní autoři.

• Používat zdroje ČLV je možné s podmínkou uvedení zdroje a internetové adresy www.luzice.cz, pokud je dílo již zatíženo autorskými právy,

platí zásady prvotního zdroje. • Bytí časopisu je založeno na práci dobrovolníků. • MK ČR E 6880 • ISSN 1212-0790